

Delårsrapport augusti 2019

GöteborgsOperan AB

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning och viktigaste händelser.....	4
1.1	Sammanfattning	4
1.2	Viktigaste händelserna	4
2	Kultur.....	5
2.1	Vidga deltagandet.....	5
2.2	Utveckla kapaciteter.....	7
2.3	Gynna nyskapande	9
2.4	Nyttja tekniken	10
2.5	Öka internationaliseringen	11
3	Regiongemensamt arbete	13
3.1	Verksamhetens miljöarbete	13
4	Mål och fokusområden.....	14
4.1	Västra Götaland ska sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen.....	14
4.1.1	Arbetsmarknaden ska utvidgas genom hållbara transporter och samverkan med näringsliv och forskning i Västra Götaland.....	14
4.1.2	Deltagandet i kulturlivet ska öka.....	14
4.1.3	Klimatutsläppen från fossilbränsle i Västra Götaland samt verksamhetens direkta miljöpåverkan ska minska.....	14
4.1.3.1	Minska verksamheternas avfallsmängder och verka för cirkulära affärsmodeller samt skärpta miljökrav vid upphandlingar	16
4.1.3.2	Bättre möjligheter till livsmedels- och energiproduktion samt stimulera ökad användning av biogas	17
4.2	En sammanhållen och tillgänglig hälso- och sjukvård som ges med högsta kvalitet och patientsäkerhet samt som alltid utgår ifrån den enskilda personens behov och erfarenheter	17
4.2.1	Den medicinska kvaliteten ska öka och den organisatoriska effektiviteten förbättras	17
4.3	Västra Götalandsregionen ska erbjuda god arbetsmiljö för medarbetarna, kunna behålla och rekrytera rätt kompetens	17
4.3.1	Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling ska förbättras	17
4.3.1.1	Utveckla arbetsgivarvarumärket.....	17
4.3.2	Arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska	18
4.3.2.1	Satsa på ledarskap.....	18
4.3.2.2	Systematisera arbetsmiljöarbetet, breddinföra goda exempel och utveckla det hälsofrämjande arbetet.....	18

5 Medarbetare	19
5.1 Chefsförutsättningar.....	19
6 Ekonomiska förutsättningar	20
6.1 Ekonomiskt resultat.....	20
6.1.1 Resultaträkning för utförare regional utveckling	20
6.1.2 Intäktsutveckling.....	21
6.1.3 Kostnadsutveckling.....	21
6.2 Åtgärder vid ekonomisk obalans.....	21
6.3 Investeringar.....	21

1 Sammanfattning och viktigaste händelser

1.1 Sammanfattning

Verksamhet:

Strategiarbetet som påbörjades 2018 har fortsatt i ledningsgrupp och strategigrupp. Arbetet kommer att fortsätta under hösten 2019 och våren 2020. Först med chefer och ledare för att därefter gå vidare till samtliga medarbetare.

Våra produktioner har mottagets väl av både publik och recensenter. Hög beläggning under våren.

GöteborgsOperans delaktighetsbaserade verksamhet, kallad Skapa, har jobbat med en mängd olika projekt. Ett exempel på projekt är Ungdomsbiennalen/Röster från Angered som är ett samarbete mellan GöteborgsOperan och Angereds kulturskola.

Miljö:

De detaljerade miljömålen för 2019 behandlar fortsatt miljöaspekterna transporter, energi, avfall och produkter, livsmedel och kemikalier men extra fokus ligger under 2019 på transporter och inköp. Arbetet löper på enligt plan.

Ekonomi:

Prognosen för helåret 2019 är - 15 mkr. Stora utmaningar i budgeten för 2019 och med en risknivå på 18 mkr som kommunicerats till regionstyrelsen. Försäljningssituationen för hösten är i nuläget bekymmersam varvid vi sänkt prognosen för biljettintäkter. Kostnaderna ligger i nivå med föregående år.

Obeskattade reserver täcker den prognostiserade förlusten.

Personal:

Rekrytering av ny Operachef är klar och Henning Ruhe påbörjar sin anställning den 1/1 2020.

Under 2018 påbörjades arbetet med befattningsbeskrivningar och BAS värdering av samtliga tjänster. Arbetet med befattningsbeskrivningarna är klart och under våren har en översyn skett av samtliga BAS värderingar.

1.2 Viktigaste händelserna

Produktionerna har mottages väl av både publik och recensenter. Hög beläggning.

GöteborgsOperans arbete med delaktighet och tillgänglighet, som främst sker inom ramen för avdelningen Skapa, har följt uppsatt planering.

Under 2018 gjordes en omorganisation främst på ledningsnivå vilket bla innebar att ledningsgruppen minskades samt att en strategigrupp bildades. Omorganisationen innebar också att vissa avdelningar bildade nya enheter. Ett antal medarbetare fick därigenom nya chefer. Den nya organisationen har fungerat väl och den grundläggande tanken att de konstnärliga cheferna ska fokusera på sitt konstnärliga uppdrag har varit positiv.

Strategiarbetet som påbörjades 2018 har fortsatt i ledningsgrupp och strategigrupp. Arbetet kommer att fortsätta under hösten 2019 och våren 2020. Först med chefer och ledare för att därefter gå vidare till samtliga medarbetare.

Rekrytering av ny Operachef är klar och Henning Ruhe påbörjar sin anställning den 1/1 2020.

2 Kultur

Avsnittet beskriver arbetet utifrån den regionala kulturstrategin En mötesplats i världen.

2.1 Vidga deltagandet

GöteborgsOperans delaktighetsbaserade verksamhet, kallad Skapa, har tre huvudfokus: **barn och unga, tillgänglighet** på alla fronter och det **interkulturella perspektivet**. Allt vi gör ska relatera till något av detta. Vi använder nyfikenhet, medskapande och delaktighet som metoder, och breddat kulturdeltagande i regionen är ett av våra mål. Skapa samarbetar med civilsamhället, skolor, fria grupper och andra institutioner, och vi lyfter röster som inte alltid hörs. Vi vill bredda bilden av vad GöteborgsOperan kan vara och hur vi kan spela roll i samhället. Husets fantastiska innehåll ska få komma ut, och alla ska känna sig välkomna in. För att klara detta behöver vi samverka på alla fronter, både i och utanför huset.

Hittills under året har vi, utöver löpande verksamhet i form av barn- och ungdomskörer, studiebesök mm, arbetat med följande projekt för att nå målet vidgat deltagande:

- Skapadagar

Skapadagar är en samling terminsvis återkommande dagar då allt kan hända, med inslag från alla Skapas fokusgrupper och möjlighet till deltagande även för besökande publik. Skapadagar hade premiär i september 2019 och har haft strålande resultat i fråga om att nå ny publik och prova ny verksamhet. *Se vidare 2.2 Utveckla kapaciteter*

- Ungdomsbiennalen/Röster från Angered – samarbete i stad och region

I ett samhälle där vissa röster tenderar att höras bättre och ges större utrymme än andra spelar kulturen stor roll. GöteborgsOperan vill bereda plats för röster och uttryck från samtliga områden i vår stad och region. Vi vill samarbeta, dela erfarenheter och lära nytt. Genom Ungdomsbiennalen vill vi bidra till att slipa trösklarna så att det blir tydligt att GöteborgsOperan är en plats för alla.

Samarbetet

Ungdomsbiennalen är ett långsiktigt samarbete mellan GöteborgsOperan och i första skedet Angereds kulturskola. Det första året (2019) rör projektet enbart Angereds kulturskola med samarbetspartners och GöteborgsOperans inhouse-personal. Andra året (2020) blir projektet större men fokuserar fortfarande på Angered. År tre (2021) kan fler kulturskolor och andra intressenter bjudas in. Därefter hoppas vi på fortsatt engagemang som kan innefatta fler kulturskolor i regionen och många olika uttrycksformer. GöteborgsOperan bjuder under samarbetets inledningsår in för samtal och rundvandring, och under år 2 och 3 vidareutvecklas samarbetet med samtal, besök och workshops med husets personal. Samarbete med husets aktiviteter såsom barn- och ungdomskör, dansengagerade, internationella kören osv är också ett viktigt mål. Angereds Kulturskola levererar allt sceniskt innehåll i biennalen, samt lärare, musiker och extrapersonal som behövs för att kontakten med ungdomarna ska fungera väl.

Fortsättning

År 2, dvs 2020, blir formatet aningens större, innehållande fler möten mellan elever, pedagoger och inhouse-personer med olika kompetenser. År 3, 2021, har samarbetet ett stort format med slutföreställning på Stora scenen. Inbjudan till kulturskolor och hög- och gymnasieskolor i regionen. Målet är att i framtiden innefatta föreställningar samma vecka ute på fler skolor, som sedan bjuds in till GO.

Fortsättning år 4 och vidare: Om samarbetet varit lyckat finns tankar om att kunna skapa en Kulturskolevecka på GöteborgsOperan, med möten inom alla scenkonstens områden.

Målgrupp 1: Ungdomar knutna till Angereds kulturskola och deras familjer

Målgrupp 2: Andra barn, unga och deras familjer i Angered

Målgrupp 3: Andra kulturintresserade ungdomar (och deras familjer) från hela staden och så småningom regionen.

- Nätverk för tillgänglighet

Skapa har initierat ett nätverk i Västra Götalandsregionen där vi vill skapa tillgänglig scenkonst för alla och hålla denna utveckling levande. I nätverket ingår GöteborgsOperan, Regionteater väst, Spinn, Språng, Konstra, Big Wind, Move & Mind och till nästa möte är också Kultur i Väst, Kulturlabbet och Göteborgs Symfoniker inbjudna. Nätverket har under hösten anordnat en två-dagars-kurs för konstnärer och lärare som möter barn med autism. Kursen blev mycket uppskattad och har bl.a. resulterat i att det nu blivit bestämt att vi på GöteborgsOperan dels ska börja med Relaxed Performance och dels vara drivande när det gäller att bygga en tillgänglighetskalender i regionen. Allt detta kommer att innebära att GöteborgsOperan kommer att få ett vidgat deltagande från människor som inte tidigare hittat hit.

- Share Music Artistic Lab i nära samarbete med Share Music & Performing Arts

2019-2020. Verkstäder med syfte att arbeta med röster och kroppar utifrån att olikheter är värdefulla

Målgrupp: Musiker och solist på GO + en av deltagare med funktionsvariation. I förlängningen alla som är nyfikna på hur rösten kan utvecklas mellan människor som använder den på olika sätt.

Syfte: Stödja Share Musics vision att alla människor ska ha möjlighet att uttrycka sig konstnärligt i en värld där olikheter ses som värdefulla.

- Community Choir (fd Internationella kören – nytt namn från och med januari 2020)

Det var 52 stycken på scen i konserten Vocal Postcards, och blandade åldrar från 25 olika länder. *Se vidare 2.5*

- Gestaltande Guidningar

Utvecklingsarbetet med Gestaltande Guidningar är ett samarbete mellan marknad/försäljning och Skapa. Tillsammans vill vi lyfta både den viktiga guidningsverksamheten i huset och Skapas tre huvudrubriker barn & unga, tillgänglighetsfrågor och det mångkulturella perspektivet. I huvudsak handlar det om hur vi gör för att anpassa guidningarna till olika målgrupper. Hittills under 2019 har det visat sig att denna form av guidningar bidragit till att nya familjer har hittat till huset och på detta sätt vidgat deltagandet.

- Me Too, Figaro se vidare under punkt 2.2

Skapas vision – *Vi skapar delaktighet, konstnärlig utveckling och upplevelser för alla* - vilar på GöteborgsOperans uppdrag att på ett professionellt, engagerat och nyskapande sätt skapa upplevelser som innehåller opera, drama, musikal och dans. I detta ingår GöteborgsOperans strategiska mål att vara välkomnande och att arbeta hållbart. Skapa vill genom konstnärligt utforskande och deltagande hitta nya sätt att berätta om dåtiden, spegla samtiden och påverka framtiden. Genom att arbeta i denna riktning är vi övertygade om -eftersom vi redan sett prov på detta - att vi vidgar kulturdeltagandet i regionen. GöteborgsOperans verksamhet vill vara relevant för alla, och Skapa hittar nya vägar för att detta ska hända.

Skapa vill bidra med mod och delaktighet till GöteborgsOperan och med turnerande föreställningar som berör till regionen så att fler människor på fler platser känner sig delaktiga. Vi vill våga ge plats åt de röster som sällan hörs och som ofta ingår i våra tre fokusgrupper, och vi vill ständigt hålla dialogen om kultur för alla levande.

Skapas vision rymmer också konkreta målsättningar: ingen ska sluta skolan i Göteborg med omnejd utan att ha varit på GöteborgsOperan, och ingen ska sluta skolan i regionen utan att ha beretts möjlighet att delta i vår verksamhet. Upplevelse och delaktighet går hand i hand och kan ibland vara samma sak, precis som att kreativitet behöver både fantasi och verklighet. Det handlar inte bara om att skapa publik för framtiden, utan om att våra målgrupper är viktiga här och nu. Skapa driver löpande verksamhet i form av barn- och ungdomskörer, Community Choir och Skapadagar, och specifika projekt både på och utanför operan, med största mål att våga beröra och att nå fler än dem vi redan nått.

Skapa tror på alla människors rätt att uppleva både skönhet, skörhet, kamp, frågor och gemenskap, och på GöteborgsOperans förmåga att vara en arena för det.

2.2 Utveckla kapaciteter

Det finns många olika sätt att utveckla kapaciteter. 2019 års tydligaste aktion inom detta område är våra **Skapadagar 2019**.

Skapadagar är en samling terminsvis återkommande dagar då allt kan hända, med inslag från alla Skapas fokusgrupper och möjlighet till deltagande även för besökande publik.

(Fokusgrupperna innefattar barn och unga, ett levande interkulturellt perspektiv samt olika slags tillgänglighetsarbete.) Skapadagarna är till för att spegla samtiden och livet ur olika perspektiv, och kan innehålla sång, musik, dans, bild och teater – allt i deltagandets och lärandets tecken. GOs Barnkör och Ungdomskör gör gemensam sak med Skapa dans, Community Choir, gästspel och samarbetspartners.

Skapadagar utvecklar kapaciteter i huset såsom lokalanvändning, värdar, möten mellan olika grupper i och utanför huset med mera. Skapadagar strävar i första hand inte efter att skapa helt nya uppsättningar utan snarare att öppna dörrarna och låta människor få en inblick både i huset som fysisk plats och i konstens olika uttryck. Redan under denna första upplaga har vi märkt att det finns ett stort intresse, att det kommer nya människor och att det går alldeles utmärkt att få hög kvalitet i verksamheter där dörren är öppen och biljetterna gratis. Vi ser Skapadagar som dels en manifestation av att alla är välkomna att bidra på sitt eget sätt, dels som en sluss in i vår övriga verksamhet och dels som en möjlighet för individer, föreningar, civilsamhälle och andra organisationer att på ett enkelt sätt komma i kontakt med GöteborgsOperan och vår verksamhet. Under den första upplagan av Skapadagar har vi exempelvis samarbetat med Kulturskolan Angered, Amanda (Göteborgsbaserad Scenisk kör), Uppsala Universitet, civilsamhället och tidigare produktioner i huset. Vi har gjort evenemang där GO's Barnkör har fått möta medlemmar ur Internationella kören, Fredagshäng för ungdomar från GO's Ungdomskörer, Unga Amanda och en scenisk ungdomskör från Bangalor, Möt Ministeriet-ungdomar och allmänheten, föreställningar där ungdomar från Kulturskolan i Angered har fått möta och arbeta tillsammans med GO's Ungdomskörer samt föreläsning och föreställning där GO's Ungdomskörer har fått möta Återskapa-ungdomar från sommarens musikteaterprojekt om Hjältemod. Samtliga evenemang har, som vi ser det, utvecklat kapaciteter både i huset och hos olikabesökande individer och grupper. Att fortsätta med Skapadagar varje termin blir som att bygga infrastruktur både fysiskt och i hjärta och hjärna hos personal och besökare.

Jubileumskonserten

I Jubileumskonserten med anledning av att våra Barn- och Ungdomskörer fyllde 10 år, i maj-19, utvecklade vi kapaciteten i våra egna körer som medskapare och textförfattare till de körverk de sedan själva uppförde. Vi använde oss av en kompositör som spelar i GO's orkester, och musiker, kostymörer, regissörer, medverkande samt konferencierer var alla hämtade ur GöteborgsOperans egna personal. Att denna aktivitet passar in under att utveckla

kapaciteter handlar om att många av dessa funktioner emellanåt inhämtas utifrån, och att exempelvis låta barnen och ungdomarna själva både skriva text och vara konferencierer var något helt nytt.

Me Too, Figaro

Som ett om möjligt ännu tydligare exempel på att utveckla befintlig kapacitet och hitta ny är projektet Me Too, Figaro. #metoo-kampanjen synliggjorde hur utbrett det strukturella problemet med sexuella trakasserier är. Ungdomar har idag tillgång till allt av bra och dåligt genom sina smartphones. Objektiviserande/sexistiska bilder, filmer och musik presenteras okommenterat för medvetanden som i många fall inte är mogna att hantera det de ser och hör men formas av det. Frågan väcktes: Kan man med konstens hjälp ge ungdomar verktyg att motverka en destruktiv attityd och bidra till större förståelse?

Utifrån detta kom idén att utifrån en nyskriven föreställning sprungen ur Figaros Bröllop, som gått på GO's Stora Scen under 2019, använda tematik och roller ur verket för att belysa och väcka frågor kring olika beteenden, jargonger och liknande som går i linje med tematiken. Syftet var att med scenkonsten som verktyg tillsammans med ungdomar fortsätta att prata och medvetengöra– om Metoo och om allas våra roller och förväntningar vi förväntas uppfylla beroende på etnicitet, kön, sexualitet etc. Vi ville också låta det bli en tvåvägsdialog så vi kan lära av de unga. Vi ville uppmuntra ungdomarna att se möjligheterna till att själva bestämma över sina liv och val oavsett hur påverkan utifrån ser ut.

Vår vision är att genom GöteborgsOperans verksamhet på detta sätt skapa en plattform där ungdomar får en chans att fördjupa sig i frågor kring normer och strukturer. Vi vill väcka nya tankar och inspirera ungdomarna till en process där gamla tankesätt omprövas för att tillsammans hitta nya. Detta gjorde vi med hjälp av det för ändamålet nyskrivna verket Me Too, Figaro, då vi tror att konsten kan vara ett effektivt redskap för förändring, och inspiration, Vi vill arbeta förbyggande mot diskriminering, sexism och trakasserier och hoppas kunna uppmuntra både de unga och oss själva att ifrågasätta samt bli medveten om och våga granska sitt eget beteende.

Fas 1: Konstnär och pedagog träffade gruppen för att presentera sig, projektet och ämnet.

Fas 2: Konstnär och pedagog och höll en workshop med eleverna för att fördjupa ämnet.

Fas 3: Föreställningen spelades och följdes av en workshop där ungdomarna fick utveckla sina tankar kring ämnet i förhållande till vad de sett. De fick även regissera om scener för att på olika sätt förändra status, strukturer och kanske tom hitta ett mer rättvist och jämställt uttryck. Föreställningen spelades av 6 artister plus en pianist.

Resultatet blev att verket spelades på sju skolor, tio grupper (Nordhemsskolan hade 2 grupper, Santoskolan hade 2 grupper, Martinaskolan, Lekstoprsskolan hade 2 grupper, Bergsjöskolan, Hedeskolan, Kålltorpsskolan) Det var sammanlagt 122 stycken unga i årkurs 7-9 som deltog. 3 skolor kom och tittade på Figaros Bröllop här på operan i maj.

Ett sista exempel på att utveckla kapaciteter är att GöteborgsOperans Barn- och Ungdomskörer nu har bildat en förening - Föreningen för GöteborgsOperans Barn- och Ungdomskörer. Här kan vi prata och verkställa demokrati, initiera ledarutbildningar, hjälpa ungdomar att hitta både presentationsteknik och samtalsytor. De lär sig vara ordförande och sekreterare och alla andra funktioner i en syrelse. Detta är vi mycket stolta över att vi inscensatt. Vi har upptäckt stor kapacitet att ta hand om detta både hos föräldrar och deltagare.

Att använda oss av både personella och fysiska resurser och kapaciteter i huset leder, så fort det görs, till fler kompetensområden och ökade nivåer av både känslan av att spela roll och närhet till publik.

2.3 Gynna nyskapande

GöteborgsOperans deltagarfokuserade verksamhet Skapa vill göra avtryck på flera sätt, bland annat genom att bidra till skapandet av nya verk, nya arbetsmetoder och nya samarbeten. Vi vill öka antalet verk för unga körer, vi vill uppmuntra tonsättare och textförfattare och genom att använda oss av nyskapade verk där också våra grupper varit delaktiga vill vi uppmärksamma nutida konstnärer och den potential som finns på nära håll.

- Jubileumskonsert

Skapa har initierat flera nyskapade verk under året. Vi har till exempel gjort Jubileumskonsert - med anledning av att våra barn- och ungdomskörer fyller 10 år under 2019 - med samtliga barn- och ungdomskörer då vi skapade en miniopera och ett körverk tillsammans med körerna och professionella kompositörer. Det självförtroende och den glädje som sprungit ur detta är omöjlig att mäta, och vi kommer att märka ringar på vattnet från detta arbete under lång tid framöver. Under konserten hade vi också besök från Malmöoperans och Norrlandsoperans barnkörer, som också medverkade på scen.

- Återskapa – utvecklas nu till att innefatta fler konstformer

HT-19 hette Återskapaföreställningen **Vem är hjälte?** och var ett medskapar-projekt i samband med Wagners Valkyrian.

Sammanfattning

Återskapa är en fem dagar intensiv workshop där ungdomar från hela regionen sjunger, spelar teater, skapar, har roligt och träffar nya vänner. Tillsammans med professionella artister skapar gruppen ett nytt musikteaterstycke som sedan spelas upp på GöteborgsOperans Lilla Scen för vänner, familj och speciellt inbjudna under fyra tillfällen. Arbetet börjar från grunden och deltagarna, som kommer från hela regionen, bestämmer tillsammans hur stycket ska låta och se ut. Alla är välkomna, inga förkunskaper krävs. Verket Vem är en hjälte? använder samma tematik som Wagners Valkyrian. Från och med februari 2020 – då vi kallar projektet Återskapa deLux – utvecklar vi konceptet till att också innefatta Skapa Dans, scenteknik och digital konstnärlig utveckling i form av AR-teknik. (se vidare under punkt 2.4)

Historik och framtid

I samband med att andra delen av Nibelungens Ring sätts upp hösten 2019 vill Skapa uppmärksamma ungdomarna. 2018 års Återskapa fungerade väl och överträffade våra konstnärliga förväntningar, och 2019 utökades konceptet genom att involvera fler ungdomar från fler platser i regionen, göra ett djupare avtryck i huset och bjuda in fler intressenter utifrån. Temat var hjältemod, något som relaterar till Valkyrian. Återskapa bidrar till både konstnärligt utforskande, ökad delaktighet, en modig spegling av samtiden och det faktum att GöteborgsOperan är delaktig i samhällsdebatten. På detta vis binds konsten och samhället samman, liksom ungdomarna och de äldre. Delaktigheten i det egna skapandet ökar och upplevelser av kultur berikar. Från och med 2020 vill Skapa således involvera fler avdelningar i huset och låta ungdomarna upptäcka de olika kunskaper som krävs för att en föreställning ska bli till. Vi tror att känslan i att vara delaktig i ett skapande där resultatet inte är förutbestämt, och där jag således kan påverka utgången själv, smittar av sig i en människas övriga liv. Det kan betyda att om en ung person ges erfarenheten av hur det är att skapa något själv inom ett område, här musik och dramatik, kan den erfarenheten användas inom fler områden, som tex utbildning, relationer och ekonomi. Att gynna nyskapande bland unga är av många anledningar en prioriterad del av Skapas arbete.

Innehåll Återskapa 2019:

- En veckas workshop för unga med professionella ledare och kompositörer. Veckans arbete avslutas med uppförandet av en nykomponerad miniopera inspirerad av Valkyrian. Detta sker i samband med Gothenburg Festival och European Choir Games

9 augusti 2019, på GöteborgsOperans Lilla Scen.

- Föreläsningar och workshops om hjältar, vardagshjältar och civilkurage med bland annat Brian Palmer, sociolog och forskare i civilkurage vid Uppsala universitet. Föreläsningen är både för GöteborgsOperans anställda och för allmänheten. Återskapa-föreställningen ges igen på Lilla Scen före Valkyrian, som en del i premiärprogrammet, och kommer att spela på Lilla Scen som en del av introduktionen till operan.

- Låtskrivarcirkel

Skapa har också satt igång en låtskrivarcirkel, för alla som skriver musik och vill testa att spela den för andra, och längtar efter hjälp att komma vidare i sitt komponerande. Alla som vill får skicka in digitala ljudprov alt noter, och från dessa väljs 12 bidrag ut. Sedan får de 12 utvalda tonsättarna spela upp sina alster, lyssna på andra och tillsammans med både proffs och amatörer hitta nya perspektiv på sitt skapande. Temat är 2019 julmusik, med syfte att hitta ny musik till GöteborgsOperans julföreställning 2020. Deltagande lyssnargrupp från GO är kompositör/arrangörer, librettister och sångare, Skapas chef, Musikalisk ledare Skapa, regissörer och musiker. Vid dagens datum (190919) har över 50 intresserade låtskrivare skickat in sina alster.

- Vocal Postcards

Även Vocal postcards gynnade nyskapande. Se vidare under 2.4 Nyttja tekniken och 2.5 Öka internationaliseringen.

- Me Too, Figaro

Genom de skolbesök vi gjorde inom projektet Me Too, Figaro såg vi att medskaparglädjen var stor. Se vidare under punkt 2.2 Utveckla kapaciteter.

2.4 Nyttja tekniken

GöteborgsOperan vill vara med och leda den kulturella digitala evolutionen. Avdelningen Skapa vill utforska konsten, låta människor mötas och välkomna fler att vara med. Detta vill vi bland annat göra genom att modigt driva utvecklingen och användandet av digitalisering på GO framåt. Ett av de sätt vi gör det på är genom att arbeta med de ungdomar vi möter i projektet Återskapa.

Återskapa innebär att en grupp ungdomar i åldrarna 14-19 år tillsammans med professionella kompositörer och scenkonstnärer skapar ett nytt musikteaterstycke under en sommarlovsvecka i augusti 2019. Föreställningen visades på GO's Lilla Scen 9/9 och visas därefter under fyra tillfällen under hösten, bland annat på premiären av Valkyrian. Arbetet började från grunden och deltagarna, som kom från hela regionen, bestämde tillsammans hur föreställningen blev. Fem intensiva dagar fylldes med delaktighet, utveckling och gemenskap i form av sång, teater och skapande i olika former.

Under hösten 2019 ger GO Wagners Valkyrian, andra delen i Ringen-serien. 2018 gjorde andra ungdomar, inom ramen för samma projektform kallad Återskapa, en tjugo minuter lång musikteater på temat från Ringens första del. I augusti 2019 tog vi oss an temat i del två: Hjältemod. Men är det egentligen återskapa vi vill göra? Vill vi inte hellre vara modiga, finnas där framtiden finns och skapa nytt?

Den digitala revolutionen har redan passerat. Nu är det den digitala *evolutionen* som bjuder upp genom att låta de unga och Wagner tillsammans låna från framtiden. I 2019 års Återskapa har vi låtit musiken klinga tillsammans med den senaste digitala tekniken.

Tillsammans med ungdomarna utvecklar vi vad digital scenografi kan vara och har hittills haft många både konstruktiva och filosofiska samtal om konstnärlig digitalisering. Resultatet av detta kommer att synas i den variant av Återskapa som vi kallar Återskapa deLux. Återskapa de Lux kommer att kunna ses på scen i februari 2020, men arbetet har pågått under hela 2019.

AR, Augmented Reality, förstärker verkligheten och således föreställningen, då sång och visualiseringar i form av 3D-objekt fyller rummet i samklang. Scenen är centrerad och publiken omsluter den. Musik och 3D-objekt samspelar med ljus tekniker i ungdomarnas nyskapade opera under tre korta akter på 3x7 minuter, med tre förbestämda teman. Visualiseringarna skapas i takt med att musiken skrivs, och de unga artisterna skriver libretto och texter till musiken och 3D-objekten. AR upplevs här genom medhavd teknik, som till exempel en mobiltelefon, eller genom en samarbetspartner/sponsrad teknik. Den rymd i en konsertsal som inte kan användas till något blir nu plötsligt visuellt levande och vital för upplevelsen. Världen blir hela tiden större, samtidigt som den ständigt kommer närmare oss. Genom att använda AR-teknik kan vi mötas på nya sätt, utan resor som tär på miljön och utan att ha massor med pengar. I framtiden – kanske snarare än vi tror – hoppas vi att Skapa kan bidra till att **GöteborgsOperan går i bräschen för den kulturella digitala evolutionen** både i Sverige och internationellt. Vi hoppas att vi framöver kommer att kunna skapa delaktighet i betydligt större projekt med fler människor från fler platser än Västra Götalandsregionen – men vi börjar med ungdomar i pilotprojekt i form av Återskapa.

Redan under våren 2019 bidrog vi till GO's digitala utveckling genom den livestreamade konserten *Vocal Postcards*, *se vidare punkt 2.5, Öka Internationaliseringen*. Där undersökte vi hur människor som inte får resa fritt kan kopplas samman genom musik och digitala verktyg. Att använda oss av AR är ett modigt nästa steg som vi i skrivande stund är i pilotstadiet av. Genom detta steg hoppas vi ytterligare tydliggöra GöteborgsOperan plats på kartan och hitta helt ny publik. Välkommen till framtiden!

2.5 Öka internationaliseringen

- **Community Choir** (*fd Internationella kören – nytt namn från och med januari 2020*)

GöteborgsOperan harsedan 2015 drivit ett långsiktigt projekt kallat Internationella Kören, i samarbete med Röda Korset Sverige. Genom körens verksamhet når operan människor med olika bakgrund, ålder, språk och livserfarenhet. Många är musiker med rötter i andra länder än Sverige, och de konstnärliga uttrycken sker på många olika språk. I samband med säsongen 2012/2020 byter vi namn till Community Choir, strävar efter att nå fler och att finnas hela tiden, dvs inte bara som projektkör. Under säsongen 2018/2019 deltog delar av Internationella kören i GOs opera *Rhenguldet*, och under 2019 genomfördes en körkonsert, *Vocal Postcards*, i samarbete med Greklands nationella operas internationella kör i Athén. Arbetet med denna konsert bidrog både till att lyfta ämnen som flykt och tillflykt, musikens enande kraft och det internationella perspektivet samt till att främja GöteborgsOperans konstnärliga och digitala utveckling i framtiden.

Internationella kören har nu funnits i flera år och legat till grund för utveckling av flera produktioner. Dess medlemmar har funnits med i flera uppsättningar och evenemang på GöteborgsOperan, som till exempel *Monster in the Maze*, *River of light* och *Rhenguldet*. Arbetet med *Vocal Postcards* pågick från december 2018 till maj 2019, och kulminerade i den livestreamade konserten *Vocal Postcards* den 8 maj, då vår kör och Athéns sjöng samtidigt, tillsammans, inför livepublik i det egna landet och den andra kören och publiken synliga på storbild. *Vocal Postcards* var en banbrytande konsert då också GöteborgsOperans digitala framsteg blev tydliga genom den livestreamade gemensamma konserten med Athén. Idéer

finns om att vid behov utveckla Community Choir till att bli en familjekör.

Vi har under 2019 sett att internationaliseringen i vår verksamhet ökat genom den internationella kören/Community Choirs verksamhet, som förutom dess egna medlemmar också engagerar familjemedlemmar och vänner från regionen. Vi har sett nya ansikten på olika evenemang, och många gånger har någon körmedlem kommit fram och presenterat sina bekanta som aldrig tidigare varit på GöteborgsOperan men som nu fått en anledning att komma.

Internationaliseringen har också ökat genom att vi befäst vår aktiva medverkan i Fokis, vår löpande verksamhet för folkhögskoleelever i samarbete m VGR-institutioner i regionen. Genom detta nätverk tar vi emot många guidade turer för unga vuxna med annan bakgrund än svensk, som vi genomför på enkel svenska. Inom ramen för Fokis har samarbetar vi till exempel med Nordiska Folkhögskolan i Kungälv för ett ömsesidigt och mer långtgående samarbete än att enbart öppna huset och guida.

3 Regiongemensamt arbete

3.1 Verksamhetens miljöarbete

Göteborgsoperan har fortsatt sitt miljöarbete i linje med miljöplanen 2017-2020. De ekologiska inköpen uppgick, första halvåret 2019, till 59,89 % vilket gör att vi ligger över VGR:s målsättningen för 2020 och över vår egen målsättning för 2019 om 53%.

För en detaljerad beskrivning av miljöarbetet för respektive målområde; energi, transporter, produkter och avfall, livsmedel samt kemikalier se punkterna 4.1.3 - 4.1.3.2!

4 Mål och fokusområden

4.1 Västra Götaland ska sträva efter det hållbara samhället med tillväxt av jobb och företag i hela regionen

4.1.1 Arbetsmarknaden ska utvidgas genom hållbara transporter och samverkan med näringsliv och forskning i Västra Götaland

4.1.2 Deltagandet i kulturlivet ska öka

● Målet kommer att uppnås/Målet är uppnått

Denna punkt finns i sin helhet i punkt 2.1: Vidgat deltagande.

GöteborgsOperans delaktighetsbaserade verksamhet, kallad Skapa, har tre huvudfokus: **barn och unga, tillgänglighet** på alla fronter och det **interkulturella perspektivet**. Allt vi gör ska relatera till något av detta. Vi använder nyfikenhet, medskapande och delaktighet som metoder, och breddat kulturdeltagande i regionen är ett av våra mål. Skapa samarbetar med civilsamhället, skolor, fria grupper och andra institutioner, och vi lyfter röster som inte alltid hörs. Vi vill bredda bilden av vad GöteborgsOperan kan vara och hur vi kan spela roll i samhället. Husets fantastiska innehåll ska få komma ut, och alla ska känna sig välkomna in. För att klara detta behöver vi samverka på alla fronter, både i och utanför huset.

Skapa tror på alla människors rätt att uppleva både skönhet, skörhet, kamp, frågor och gemenskap, och på GöteborgsOperans förmåga att vara en arena för det.

4.1.3 Klimatutsläppen från fossilbränsle i Västra Götaland samt verksamhetens direkta miljöpåverkan ska minska

GöteborgsOperans miljömål bygger på visionen om det goda livet i Västra Götalandsregionen och omfattar aktivt arbete inom energieffektivisering och användning av förnybara energikällor, minimering av avfall och ökad materialåtervinning, bättre miljöval vid inköp och genomtänkta och relevanta miljökrav vid upphandling.

De detaljerade miljömålen för 2019 behandlar fortsatt miljöaspekterna transporter, energi, avfall och produkter, livsmedel och kemikalier men extra fokus kommer under året att läggas på transporter och inköp.

2019

Energi - minska klimatpåverkan

* Genom bytet av hyresvärd för magasinet, som gjordes under 2018, från en byggnad med naturgas till en byggnad certifierad enligt BREEAM SE Very Good och el märkt "Bra miljöval" från 100% vatten kommer vår klimatpåverkan att minska. Första jämförelse av energiförbrukning med gamla magasinet sker vid halvårsuppföljning.

Kommentar augusti 2019: Elförbrukningen in den nya magasinslokalen uppgick till ca 64 MWh första halvåret 2019. Jmf med tidigare års helårsförbrukning i gamla magasinslokalen, ca 180-190 MWh, så minskar klimatpåverkan. Nybyggd lokal med helt annan armatur och nyare teknik samt grön el ger miljövinster i detta fall. Jämförelse av fjärrvärme samt omvandling till CO₂e kommer att redovisas vid helårsredovisning.

* Minska förbrukningen av energi genom kontinuerlig energieffektivisering (utbyte till

energisnålare teknik) och tillämpning av prognosstyrning. I budgetförslag för 2019-2023 ingår att byta ut belysningsarmaturer till LED runt scenen, i salongen, i repsalar samt takarmaturer i målarsal och målarateljé. Dessutom att byta ut samtliga nödljusarmaturer till LED. Enstaka armaturer är hittills utbytta och nya armaturer till trapphusen provas. Utvärdering av prognosytningen sker under första halvåret 2019.

Kommentar augusti 2019: Byte av belysning pågår kontinuerligt. Hittills har prognosstyrningen främst visat sig vara ett verktyg för att ge ett jämnare inomhusklimat. Energibesparingar har ännu inte påvisats, troligen på grund av att huset var tämligen väl intrimmat redan innan prognosstyrningen och att vissa felinställningar fortfarande upptäcks.

Transporter - minska klimatpåverkan

* om möjligt, genom att, öka användandet av biodiesel (HVO 100) i egna lastbilar samt fortsatt styrning av tjänsteresor i privat bil. Utöver det kommer vi under 2019 att ta fram riktlinjer (utöver resepolicy) för hur vi ser på egna person- och godstransporter med bil och flyg och dess genererade klimatpåverkan kontra vårt uppdrag om att utföra scenkonst regionalt, nationellt och internationellt. Avyttran av den sista tjänstebilen (personbil) som drivs med diesel (ersatt med miljövänligare alternativ) är budgeterad till 2020.

* genom att, på sikt, uppmuntra fler medarbetare till att cykla till och från jobbet. Förutsättningen för det är en större och säkrare cykelförvaring (nuvarande är alltför liten och utsatt för stölder/skadegörelse) och en förstudie till en flytande cykelparkering, så kallad veloark, har gjorts och frågan förs nu vidare i samarbete med Trafikkontoret på grund av deras planer längs kajen/älven.

Kommentar augusti 2019: Arbete med att tanka HVO100 fortsätter även om det har blivit lite mer omständligt med färre tankningsställen. Likaså fortsätter interna dialoger om hur riktlinjer för framförallt vårt flygande kan justeras. Förhoppningen om en flytande cykelparkering lever fortfarande men är just nu lagd på is eftersom pågående planer/arbete med att höja kajkanten, bygga Västlänken samt uppförandet av nya Göta älv-bron pågår. Det är ännu ej exakt fastlagt hur älvutrymmet utanför GO ska nyttjas.

Avfall och produkter - resurssmarta processer som bidrar till cirkulära strömmar och därmed minskad klimatpåverkan (se mer detaljerad beskrivning under 4.1.3.1)

Livsmedel - minska klimatpåverkan

* genom att fortsätta att mäta, reducera och kommunicera måltidernas klimatavtryck. Klimatberäkningsverktyg (CarbonAte), med klimatmärkning till gäst, är införskaffat och implementering pågår. En utbildnings-workshop om olika livsmedels klimatpåverkan, tillsammans med Carbonclouds grundare, är planerad till juni. Då ska samtliga medarbetare inom restaurangavdelningen också ha genomfört den webbaserade utbildningen om klimatsmart mat.

Kommentar augusti 2019: Klimatavtryck (CO₂e) per måltid visas nu till gäster i personalrestaurangen. Ingen riktig utvärdering är ännu gjord men vi har sett vissa skillnader i klimatpåverkan från livsmedel förutom de på förhand väntade såsom nötkött och mejeriprodukter. En mer komplett utvärdering ska ske till årsskiftet. Likaså är utbildningen om livsmedels klimatpåverkan genomförd med all restaurangpersonal (kök, servering och café) och tankar börjar nu formas över hur traditionell menyskrivning kan ändras till fördel för mer vegetabilier.

4.1.3.1 Minska verksamheternas avfallsmängder och verka för cirkulära affärsmodeller samt skärpta miljökrav vid upphandlingar

Avfall och produkter - resurssmarta processer som bidrar till cirkulära strömmar

* Målet är att minska mängden avfall jmf 2018 och öka andelen avfall till materialåtervinning och biologisk behandling (biogas) till 62% samt maximalt 35 % till förbränning.

* Genom att fortsatt arbeta med utveckling av interna processer, verktyg och samverkansmodeller för att öka återbruk av varor, tydligare livscykelerspektiv och cirkulär ekonomi. Exempelvis genom bortskänkning av gamla arbetskläder till Human Bridge, textilåtervinning, återanvändning via TaGe, facebookside för utlåning/bortskänkning i teaternätverk och utveckla samarbete med lokala föreningar (exempelvis stöd till föreningen ReturKultur) samt intern systematisk återanvändning av scendekor, utrustning och delar. Fortsatt utveckling av våra skrotningsprocesser och återanvändningssystem för scenkonstruktioner för ökad återcirkulation samt att göra kemikaliekloka val i produktioner genom att tidigt i processen ställa relevanta kemikaliekrav för inköp i projekt och vid upphandling av prioriterade varor (se nedan). Framförallt är Ringen-projektet ett testforum för att dra lärdomar inför framtida projekt och nya arbetssätt. Tack vare medel från klimatberäkningsfonden har arbete med att utveckla möjligheter att växla från av kanalplastskivor av polykarbonat monterade på aluminiumramar, till tjockare och självbärande sandwichskivor helt i papp, påbörjats. Polykarbonaten som i många år har använts till dekorväggar är inte bra varken ur klimat- eller övriga miljöperspektiv, och kan man med hjälp av pappsandwichskivornas egen styvhet dessutom slippa aluminiumramar finns än mer att vinna.

Kommentar augusti 2019: Fortsatt arbete pågår. Totalt har nästan 60 kg gamla arbetskläder skänkts till Human Bridge och ett långsiktigt arbete med att fastställa bättre arbetsmedoder för att bestämma vilka material och kemikalier vi absolut ska undvika samt vilka vi ska premiera, håller på att initieras. GO deltog i Green Summit för operahus i Köpenhamn och ett fortsatt arbete pågår i det nätverket. Likaså deltar GO i ett EU-projekt med fokus på delande av kunskap och eventuellt material mellan operahus i Europa.

Kemikalier - göra kemikaliekloka val i produktioner

* Ställa relevanta kemikaliekrav vid inköp och upphandling av prioriterade varor för att undvika användning av farliga ämnen enligt SIN-listan och PRIO. Arbetet fortgår, inte minst inom Ringen-projektet. Inom textil och kosmetika startade arbetet under hösten 2018 och där kommer vi att fortsätta arbeta systematiskt. Ett utbildningstillfälle om SIN, PRIO och fördjupning av KLARA är planerat till hösten 2019. Nya upphandlingar av trycksaksproduktion samt trävaror med uttalade miljökrav pågår.

Kommentar september 2019: Ingen förändring sedan mars, fortsatt arbete pågår.

Livsmedel - minska miljöpåverkan från livsmedelskonsumtionen

* Fortsätta att öka andelen ekologiska livsmedel (inkl MSC) genom att ställa krav vid inköp och upphandlingar. Målsättning för 2019 är minst 53 % ekologiskt (inkl MSC).

* Fortsatt arbete med att minska matsvinn genom att arbeta med utvalda testprojekt för användning av råvaror/produkter som i nuläget blir svinn. Utvärdering av pågående projekt sker i juni. Planerad svinnmätning av kaffe under våren 2019.

Kommentar augusti 2019: Andelen ekologiska inköp rullar på och svinnmätning av kaffe pågår just nu (sept 2019). Likaså har ett bakverk, producerat av bortskurna kantbitar av andra bakverk, skapats. Försäljning sker i personalrestaurangen.

4.1.3.2 Bättre möjligheter till livsmedels- och energiproduktion samt stimulera ökad användning av biogas

- * Fortsätta att sända vårt matavfall till produktion av biogas.
- * Fortsätta producera egen el genom våra solceller på taket.
- * Fortsätta köpen av viltkött och potatis/rotsaker direkt från Natrubruksgymnasierna Svenljunga och Sötåsen. På så sätt köper Göteborgsoperan gymnasieskolornas överskott och eleverna får en direkt koppling till förädlingen av deras råvaror.
- * GO deltar i ett långsiktigt "Samverkansprojekt livsmedel" inom VGR med målsättning att, om möjligt, köpa mer från lokalt producerade livsmedel.

4.2 En sammanhållen och tillgänglig hälso- och sjukvård som ges med högsta kvalitet och patientsäkerhet samt som alltid utgår ifrån den enskilda personens behov och erfarenheter

4.2.1 Den medicinska kvaliteten ska öka och den organisatoriska effektiviteten förbättras

Ej tillämpligt

4.3 Västra Götalandsregionen ska erbjuda god arbetsmiljö för medarbetarna, kunna behålla och rekrytera rätt kompetens

4.3.1 Möjligheterna till karriär- och kompetensutveckling ska förbättras

◆ Målet kommer delvis att uppnås/Målet är delvis uppnått

MÅL 1: Gemensam struktur och plan för våra medarbetarsamtal *Kommer uppnås*

Uppföljning: Pågående arbete där vi har haft en test av materialet inom vissa avdelningar. Fullskalig utrollning kommer att ske 2020 vilket är målsättningen.

Hela "Employee life cycle" -processen utformas och standardiseras inom organisationen. I samband med medarbetarsamtal kommer en tydligare bild klargöras kring karriär- och kompetensutveckling.

MÅL 2: Kompetenskartläggning och kompetensförsörjningsplan *Kommer delvis att uppnås*

Uppföljning: Arbetet med att kartlägga kompetenser kommer att göras först 2020 - förarbetet kommer att göras 2019 men själva kartläggningen kommer att göras nästa år.

MÅL 3: Befattningsbeskrivningar och BAS värdering *Uppnått*

Uppföljning: Under våren har vi gjort en översyn av samtliga BAS-värderingarna. Dessa är kopplade till Befattningsbeskrivningarna

4.3.1.1 Utveckla arbetsgivarvarumärket

MÅL 1 Strategiarbetet *Målet kommer delvis uppnås*

Uppföljning: Arbetet med strategin fortsätter under hösten och in på våren 2020. Vår metodik kommer vi att arbeta med chefer och ledare först för att därefter gå vidare till samtliga medarbetare för att förstärka vårt engagemang och i förlängningen bygga upp delar

av våra kärnvärden som är en del av vårt arbetsgivarvarumärke

4.3.2 Arbetsmiljön ska förbättras och sjukfrånvaron ska minska

● Målet kommer att uppnås/Målet är uppnått

Arbetet fortsätter enligt plan under 2019.

HR har månadsuppföljning tillsammans med samtliga chefer för att stötta i arbetsmiljöarbetet med fokus på bl a sjukfrånvaro, rehabiliteringsärenden.

4.3.2.1 Satsa på ledarskap

Vi gör omfattande insatser på vårt ledarskap där vi bl a fortsätter att ha Ledarforum för att utbilda, kommunicera och informera våra chefer och ledare.

Under året har vi bl a haft tema kring arbetsrätt, arbetsmiljö och nu strategi.

4.3.2.2 Systematisera arbetsmiljöarbetet, breddinföra goda exempel och utveckla det hälsofrämjande arbetet

PÅGÅR

Vårt arbetsmiljöfokus fortgår. Arbete kring kartläggning av afs'ar mm har genomförts under våren och nästa steg blir att säkerställa att medarbetare, skyddsombud och chefer förstår dessa.

Vi ser över vårt AMSK arbete och hoppas få en ny mötesstruktur samverkat och klart till att börja användas under 2020. Vårt mål är att ha arbetsmiljöfokus så nära verksamheten som möjligt.

5 Medarbetare

5.1 Chefsförutsättningar

Vi har fortsatt någon avdelning där chefen har för många direktrapporterande;

Orkester

Vi har gjort och håller på att göra omstrukturering i samband med pensionsavgångar samt att vi har operativa ledare i mellanskiktet som tar delar av ledningsarbetet.

Vi kommer inte att nå normtalet för dessa två grupper.

6 Ekonomiska förutsättningar

6.1 Ekonomiskt resultat

Resultat per augusti månad = + 1 mkr vilket är en positiv avvikelse mot budget med 3 mkr. Beror framförallt på högre biljettintäkter än budgeterat.

Prognos för resultat per helår = -15 mkr.

Prognosen för **biljettintäkterna** sänks med 1 mkr som en följd av utmaningar i höstens försäljningsprognos, framförallt gällande höstens musikal.

Sponsorintäkterna sänks med 1 mkr. Nivån för sponsring ligger på föregående års nivå dock inte en höjning som vi räknat med i budget.

Prognosen för **personalkostnader** justeras uppåt med 13 mkr i helårsprognosen. I budgeten pressades personalkostnaderna nedåt för att uppnå ett nollresultat och att vi inte kunde använda våra obeskattade reserver. Prognosen för personalkostnader ligger i nivå med 2018. Dvs ingen ökning av personalkostnader.

Övriga kostnader är i nivå med budget och föregående år.

6.1.1 Resultaträkning för utförare regional utveckling

Resultaträkning	Periodens utfall					Helårsresultat					
	Utfall samt helårsbedömning	Utfall t.o.m. 1908 mnkr	Budget t.o.m. 1908 mnkr	Utfall t.o.m. 1808 mnkr	Avvikelse utfall/budget mnkr	Förändring utfall/utfall %	Prognos per 1908 mnkr	Budget t.o.m. 1912 mnkr	Utfall t.o.m. 1812 mnkr	Avvikelse prognos/budget mnkr	Förändring prognos/utfall %
Driftbidrag från nämnd inom regionen		241	241	237	0		362	361	356	1	
Statsbidrag											
Övriga erhållna bidrag		5	6	6	-1		8	9	10	-1	
Biljettintäkter		48	45	60	3		82	83	104	-1	
Försäljning av tjänster											
Hysesintäkter											
Försäljning av material och varor											
Övriga intäkter		27	28	28	-1		45	46	47	-1	
Verksamheten intäkter		321	320	331	1		497	499	517	-2	
Personalkostnader, inkl. inhyrd personal		-256	-255	-257	-1		-405	-392	-405	-13	
Direkta trafik kostnader											
Verksamhetsanknutna tjänster											
Material och varor, inkl. förbrukningsmaterial		-9	-11	-10	2		-15	-17	-17	2	
Lokal- och energikostnader		-12	-12	-10	0		-20	-18	-15	-2	

Resultaträkning	Periodens utfall				Helårsresultat				
Lämnade bidrag									
Övriga tjänster, inkl konsultkostnader	-6	-7	-7	1	-11	-13	-11	2	
Övriga kostnader	-31	-31	-31	0	-52	-49	-51	-3	
Avskrivningar	-6	-6	-6	0	-9	-10	-9	1	
Verksamhetens kostnader	-320	-322	-321	2	-512	-499	-508	-13	
Finansiella intäkter/kostnader m.m.									
Obeskattade reserver	0	0	0				-8		
Resultat	1	-2	9	3	-15	0	1	-15	

6.1.2 Intäktsutveckling

Under den första halva av året har beläggningen, och därmed nivån på våra biljettintäkter, varit god. Utmaningar i höstens försäljningsprognos för framförallt höstens musikal vilket påverkar biljettintäkterna totalt.

Sponsorintäkterna ligger kvar på oförändrad nivå i jämförelse med 2018 och tidigare år. Vi hade budgeterat för en ökning med 1 mkr men sänker nu prognosen till samma nivå som tidigare år.

6.1.3 Kostnadsutveckling

Personalkostnaderna ligger på samma nivå som föregående år även med hänsyn tagen till årlig lönerrevision.

Övriga kostnader ligger också på samma nivå som föregående år och budget.

6.2 Åtgärder vid ekonomisk obalans

Beroende på våra produktioner varierar vårt resultat mellan åren. Det är främst musikalen som har en stor påverkan på vårt resultat. Därför har vi ett behov av att kunna använda obeskattade reserver för att balansera resultatet mellan olika år. En utmaning är också att vår konstnärliga verksamhet styrs per säsong och ekonomin per kalenderår.

Vi har obeskattade reserver på 23,5 mkr som kan användas.

6.3 Investeringar

Prognos för investeringar uppgår till 26 mkr.